

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА АПК В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

**ЗАМКЕВИЧ Б.М., К.Т.Н., ДОЦЕНТ,
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Приводиться аналіз динаміки ресурсного потенціалу і його структури, валових доходів підприємства АПК в грошових одиницях і в енергетичних еквівалентах. На основі вартісно-енергетичної концепції аналізу економічних процесів показано, що економічний стан підприємства АПК в умовах економічної кризи практично не змінився на відміну завищених показників в традиційному його представленні в грошових одиницях.

The analysis of dynamics of resources and its structure, the gross revenue of agricultural enterprises in monetary units and in energy equivalents. Based on cost and energy analysis of the concept of economic processes is shown that the economic situation of agricultural enterprises in the economic crisis was almost unchanged in contrast to high numbers in his traditional represented in monetary units.

Постановка проблеми. Пріоритетним завданням керівника підприємства будь-якого сектора економіки є своєчасна оцінка ресурсного потенціалу з метою підвищення ефективності функціонування та конкурентоспроможності. Дослідження факторів виробництва, головним з яких є ресурсний потенціал, дозволяє встановити можливості підприємства до ефективного функціонування: нарощування виробництва, стабілізації чи приймати заходи до виживання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кризи – складне суспільно-економічне явище, в якому поєднуються матеріально-технічна і соціально-економічна сторони. Наслідком економічних криз є зменшення реального валового національного продукту, інфляція, масові банкрутства і безробіття, зниження життєвого рівня населення, а найголовніше – корегування маркетингової діяльності, освітлення потреб модернізації і реструктуризації економіки.

Рецесія кінця 2000-х років і сучасна світова фінансова криза 2008 року – виявилася в 2008 році у формі погіршення основних

економічних показників в більшості країн, наслідком чого в кінці того ж року почалася глобальна рецесія.

Криза в Україні є однією з форм світової кризи, і її причини пов'язані з виробництвом і фінансами: суперечність між надспоживанням і низьким рівнем життя різних груп населення; невідповідність між промисловим виробництвом і споживанням населення; нерівність в доходах; негативне сальдо торгового і платіжного балансів зовнішньої економічної діяльності.

Про глибину падіння економіки в Україні говорять такі дані: індекс промислового виробництва в січні-травні в 2009 р. знизився до 68,1%, обсяги будівництва до 44,2%, експорт до 55,9%, імпорт товарів до 48%. Єдиний сектор, який демонстрував позитивні результати, це сільське господарство [1].

Ресурсний потенціал – це сукупність природних, матеріальних, фінансових компонентів, тобто сукупність економічних ресурсів і виробничих можливостей фірми, які можуть бути використаними для досягнення цілей фірми і її розвитку [2].

Ресурсний потенціал створює організаційно-економічні умови виробництва. Протягом виробничого процесу підприємства ресурсний потенціал перетворюється на продукти. Ресурсний потенціал в аграрній сфері сприймається як сумарно обчислені еквіваленти землі, трудових і фінансових ресурсів, виробничих фондів. При функціонуванні АПК в циклі виробництва порушується його структура, змінюється ресурсний потенціал, який є базою досягнення конкретної мети для конкретного підприємства, галузі або економіки.

Довготривалий цикл сільськогосподарського виробництва ставить ряд особливих питань при рішенні проблеми підвищення ефективності використання ресурсів, найістотнішими з яких наступні:

- забезпечення збалансованого розвитку засобів виробництва і трудових ресурсів;
- формування і підтримка мотивації до освоєння прогресивніших засобів виробництва;
- заміна ручної, малокваліфікованої праці на технічно і технологічно оснащену, що дає можливість значно зменшити питомі витрати всіх ресурсів;

— досягнення оптимізованих пропорцій техніко-технологічної бази виробництва і підготовки сучасного працівника;

— виявлення і освоєння нових, прогресивних форм включення працівників у виробничий процес.

Формування цілей статті. Дослідження динаміки ресурсного потенціалу у виробничому циклі підприємства АПК є одним з головних етапів рішення відмічених проблем, а також дозволить не тільки оптимізувати використання чинників виробництва, але і забезпечити відповідний рівень управління використанням ресурсів, організації маркетингової діяльності..

Виклад основного матеріалу. Результати дослідження динаміки річної структури рахунків одного із приватних сільськогосподарських підприємств лісостепової зони в Україні у 2009 році показана на рис. 1.

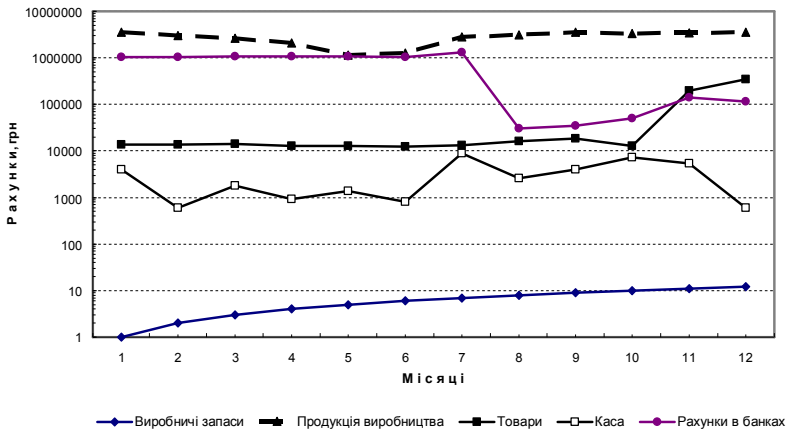

Рис. 1. Динаміка річної структури рахунків підприємства АПК

Не відображені на графіку рахунки практично залишились без змін. Рівень виробництва продукції в грошовому виразі також можна вважати сталим, при цьому спостерігається зростання товарів, рахунків в банках і виробничих запасів, головним чином, в осінній період, що є природним для сільського виробника загалом. Грошові ресурси в касі протягом року коливаються, але за річним

результатом зменшилися. При цьому спостерігається загальна тенденція до зростання валового доходу підприємства в грошовому виразі (рис. 2). Загалом встановлено, що економічний стан підприємства був успішним: ресурсний потенціал виріс на дев'ять відсотків; валові витрати виросли майже в два з половиною рази; валові доходи виросли майже удвічі; комплексна ціна на паливо виросла, приблизно, в два рази.

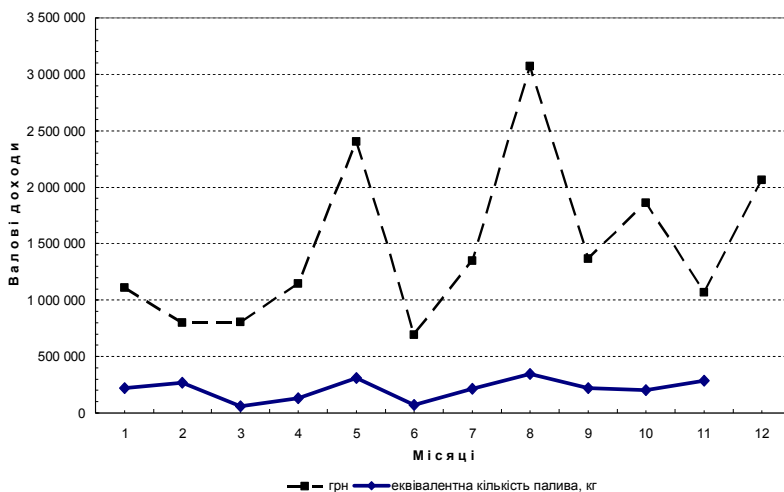

Рис. 2. Динаміка валових доходів підприємства АПК

Інша картина спостерігається в динаміці цих самих показників з погляду вартісно-енергетичного аналізу [3] – спостерігається лише незначне зростання валового доходу. Ресурсний потенціал, представлений в еквівалентах палива, коливаючись в незначних межах, залишаються майже однаковими (рис. 2 і рис. 3), зберігає тенденцію навіть до зменшення.

Отже, економічне зростання сільськогосподарського підприємства в грошових одиницях, пояснюється, головним чином, інфляційними процесами на основі зростання цін на паливо.

Незначне зростання ресурсного потенціалу пов'язане із спадом промислового виробництва і, відповідно, цін на його продукцію, чим і повинні були скористатися виробники сільськогосподарської продукції в період кризи. Разом з тим,

вартісно-енергетичний аналіз економічних змін, виключаючи інфляційну складову, вказує на відсутність впровадження інноваційних технологій у виробництво, а тому і відсутність економічного зростання.

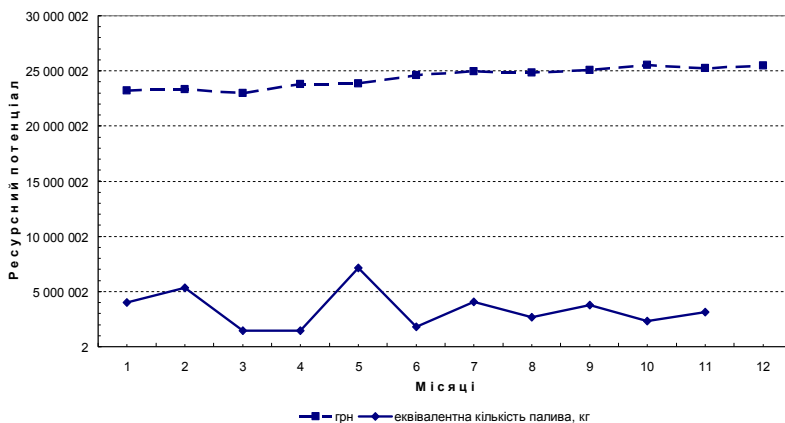

Рис. 3. Динаміка ресурсного потенціалу підприємства АПК

Висновки. Можливий економічний спад в приватному підприємстві АПК в Україні в умовах економічної кризи був відсутній у зв'язку із зростанням реалізації сільськогосподарської продукції, що є особливістю фінансово-економічної кризи 2009 року в Україні. При цьому фактичний ресурсний потенціал не змінився.

Література.

1. Чухно А.А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання // Економіка України. – 2010. – № 2 – С.4-13 .
2. Должанський І.В. Управління потенціалом підприємства. - К.: Центр навчальної літератури, 2006 -326с.
3. Замкевич Б. М. Енергетичний аналіз економічного стану України. Науково-теоретичний фаховий журнал “Вісник аграрної науки Причорномор’я” Миколаївського державного аграрного університету. – Миколаїв, 2004.